תלמוד ירושלמי
(מנוקד ומפוסק על ידי דן בארי)

סדר זרעים

מַסֶּכֶת בְּרָכוֹת פֶּרֶק ז [0055,12]

[בְּרָכוֹת ז,א]

שְׁלֹשָׁה שֶׁאָכְלוּ כְאַחַת חַיָּבִין לְזַמֵּן.
אָכַל דְּמַאי,
וּמַעֲשֵׂר רִאשׁוֹן שֶׁנִּטְּלָה תְרוּמָתוֹ,
וּמַעֲשֵׂר שֵׁנִי וְהֶקְדֵּשׁ שֶׁנִּפְדּוּ,
הַשַּׁמָּשׁ שֶׁאָכַל כַּזַּיִת,
וְהַכּוּתִי,
מְזַמְּנִין עֲלֵיהֶן.
אֲבָל אָכַל טֶבֶל,
וּמַעֲשֵׂר רִאשׁוֹן שֶׁלֹּא נִטְּלָה תְרוּמָתוֹ,
וּמַעֲשֵׂר שֵׁנִי וְהֶקְדֵּשׁ שֶׁלֹּא נִפְדּוּ,
הַשַּׁמָּשׁ שֶׁאָכַל פָּחוּת מִכַּזַּיִת,
וְהַנָּכְרִי,
אֵין מְזַמְּנִין עֲלֵיהֶן.

[תלמוד]

הָכָא אַתְּמַר "אֵין רַשָּׁאִין לֵחָלֵק",
וָכָה אַתְּמַר "חַיָּבִין לְזַמֵּן".
שְׁמוּאֵל אָמַר:
כָּאן בַּתְּחִלָּה, כָּאן בַּסּוֹף.
אֵי זֶהוּ בַּתְּחִלָּה וְאֵי זֶהוּ בַּסּוֹף?
תְּרֵין אָמוֹרִין,
חַד אָמַר:
נָתְנוּ דַעַת לֶאֱכֹל, זֶהוּ בַּתְּחִלָּה;
אָכְלוּ כַּזַּיִת, זֶהוּ בַּסּוֹף.
וְחָרָנָה אָמַר:
אָכְלוּ כַּזַּיִת, זֶהוּ בַּתְּחִלָּה;
גָּמְרוּ אֲכִילָתָן, זֶהוּ בַּסּוֹף.
רַבִּי אַבָּא בְּשֵׁם רַב חוּנָא,
רַבִּי זְעֵירָא בְּשֵׁם אַבָּא בַּר יִרְמְיָה:
שְׁלֹשָׁה חוֹבָה, שְׁנַיִם רְשׁוּת.
אַמְרַהּ רַבִּי זְעֵירָא קֳמֵי רַבִּי יַסָּא.
אָמַר לֵיהּ:
אֲנִי, אֵין לִי אֶלָּא מִשְׁנָה:
"שְׁלֹשָׁה שֶׁאָכְלוּ כְּאַחַת, חַיָּבִין לְזַמֵּן".

רַבָּנִין דְּהָכָא כְּדַעְתּוֹן, וְרַבָּנִין דְּתַמָּן כְּדַעְתּוֹן.
שְׁמוּאֵל אָמַר:
שְׁנַיִם שֶׁדָּנוּ, דִּינָן דִּין,
אֶלָּא שֶׁהוּא נִקְרָא בֵּית דִּין חָצוּף.
רַבִּי יוֹחָנָן וְרַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ, תְּרֵיהוֹן אָמְרִין:
אֲפִלּוּ שְׁנַיִם שֶׁדָּנוּ, אֵין דִּינָן דִּין.
רַב חוּנָא אָמַר:
שְׁלֹשָׁה שֶׁאָכְלוּ,
זֶה בִּפְנֵי עַצְמוֹ וְזֶה בִּפְנֵי עַצְמוֹ וְזֶה בִּפְנֵי עַצְמוֹ,
וְנִתְעָרְבוּ, מְזַמְּנִין.
רַב חִסְדָּא אָמַר:
וְהֵן שֶׁבָּאוּ מִשָּׁלֹשׁ חֲבוּרוֹת.
עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרַבִּי זְעֵירָא וַחֲבוּרְתֵּיהּ:
וְהֵן שֶׁאָכְלוּ שְׁלֹשָׁה כְּאַחַת.
רַבִּי יוֹנָה עַל הָדָא דְּרַב חוּנָא:
הִטְבִּיל שְׁלֹשָׁה אֲזוֹבוֹת,
זֶה בִּפְנֵי עַצְמוֹ וְזֶה בִּפְנֵי עַצְמוֹ וְזֶה בִּפְנֵי עַצְמוֹ,
וְנִתְעָרְבוּ, מַזֶּה בָּהֶן.
רַב חִסְדָּא אָמַר:
וְהֵן שֶׁבָּאוּ מִשָּׁלֹשׁ חֲבִילוֹת.
עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרַבִּי זְעֵירָא וַחֲבוּרְתֵּיהּ
וְהוּא שֶׁהִטְבִּיל שִׁלְשְׁתָּן כְּאַחַת.
אִין תֵּימַר "אֵין לְמִדִּין אָזוֹב מִבְּרָכָה",
וַאֲנַן חֲזֵינַן רַבָּנִין קָיְמִין בַּסֻּכָּה,
וְיָלְפִין מִטִּיט הַנָּרוֹק.
כְּיִי דְּתַנִּינַן תַּמָּן:
הִרְחִיק אֶת הַסְּכוּךְ מִן הַדְּפָנוֹת שְׁלֹשָׁה טְפָחִים,
פְּסוּלָה.
הָא פְּחוּת מִכֵּן, כְּשֵׁרָה.
מָהוּ לִישָּׁן תַּחְתָּיו?
הֲתִיב רַבִּי יִצְחָק בֶּן אֶלְיָשִׁיב:
הָרֵי טִיט הַנָּרוֹק מַשְׁלִים בַּמִּקְוֶה,
וְאֵין מַטְבִּילִין בּוֹ.
אַף הָכָא, מַשְׁלִים בַּסֻּכָּה,
וְאֵין יְשֵׁנִין תַּחְתָּיו.

שְׁלֹשָׁה שֶׁאָכְלוּ כְּאַחַת.
וּבִקֵּשׁ אֶחָד מֵהֶן לֵילֵךְ לוֹ,
דִּבְבֵית רַב אָמְרִין:
יְבָרֵךְ בִּרְכָה רִאשׁוֹנָה וְיֵלֵךְ לוֹ.
אִי זוֹ הִיא בִּרְכָה רִאשׁוֹנָה?
דִּבְבֵית רַב אָמְרִין:
זוֹ בִּרְכַּת הַזִּמּוּן.
רַבִּי זְעֵירָא בְּשֵׁם רַב יִרְמְיָה:
זוֹ "הַזָּן אֶת הַכֹּל".
רַבִּי חֶלְבּוֹ, רַב חוּנָה בְּשֵׁם רַב:

זוֹ "הַזָּן אֶת הַכֹּל".
הֲתִיב רַב שֵׁשֶׁת:
וְהָא מַתְנִיתָא פְּלִיגָא:
"שְׁנַיִם שִׁלְשָׁה חַיָּבִין בִּבְרָכַת הַזִּמּוּן."
הָא אַרְבָּעָה לָא!
אִין תֵּימַר בִּרְכַּת זִמּוּן רִאשׁוֹנָה, נִתְנֵי "אַרְבָּעָה"!
אַשְׁכַּח תְּנֵי "אַרְבָּעָה".
אִן תֵּימַר, זוֹ "הַזָּן אֶת הַכֹּל", קַשְׁיָא;
אִן תֵּימַר זוֹ "הַטּוֹב וְהַמֵּטִיב", לֵית אַתְּ יָכוֹל.
שַׁנְיָא הִיא,
דְּאָמַר רַב חוּנָא:
מִשֶּׁנִּתְּנוּ הֲרוּגֵי בֵיתֵּר לִקְבוּרָה,
נִקְּבָעָה "הַטּוֹב וְהַמֵּטִיב".
"הַטּוֹב", שֶׁלֹּא נִסְרְחוּ,
"וְהַמֵּטִיב", שֶׁנִּתְּנוּ לִקְבוּרָה.
אָמַר רַב חוּנָה:
תִּפְתַּר כְּרַבִּי יִשְׁמָעֵאל, דְּרַבִּי יִשְׁמָעֵאל אָמַר:
"הַטּוֹב וְהַמֵּטִיב" דִּבֵּר תּוֹרָה, הִכְתִּיב:
(דְּבָרִים ח,י) "וְאָכַלְתָּ וְשָׂבַעְתָּ וּבֵרַכְתָּ", זוֹ בִּרְכַּת הַזִּמּוּן.
"אֶת יי אֱלֹהֶיךָ", זוֹ "הַזָּן אֶת הַכֹּל".
"עַל הָאָרֶץ", זוֹ בִּרְכַּת הָאָרֶץ.
"הַטּוֹבָה", זוֹ בִּרְכַּת בּוֹנֶה יְרוּשָׁלַיִם.
וְכֵן הוּא אוֹמֵר:
(דְּבָרִים ג,כה) "הָהָר הַטּוֹב הַזֶּה וְהַלְּבָנוֹן",
"אֲשֶׁר נָתַן לָךְ", זֶה הַטּוֹב וְהַמֵּטִיב.

כָּתוּב בַּתּוֹרָה בִּרְכָה לְפָנֶיהָ,
וְאֵין כָּתוּב בַּתּוֹרָה בִּרְכָה לְאַחֲרֶיהָ.
מַה כָּתוּב בָּהּ לְפָנֶיהָ?
(דְּבָרִים לב,ג) "כִּי שֵׁם יי אֶקְרָא,
הָבוּ גֹדֶל לֵאלֹהֵינוּ".
כָּתוּב בַּמָּזוֹן בִּרְכָה לְאַחֲרָיו, [56]
וְאֵין כָּתוּב בּוֹ.
מַה כָּתוּב בּוֹ?
"וְאָכַלְתָּ וְשָׂבַעְתָּ וּבֵרַכְתָּ".
וּמְנַיִן לִתֵּן אֶת הָאָמוּר בַּזֶּה בַּזֶּה,
וְאֶת הָאָמוּר בַּזֶּה בַּזֶּה?
רַבִּי שְׁמוּאֵל בַּר נַחְמָנִי בְּשֵׁם רַבִּי יוֹנָתָן:
אָתְיָא "שֵׁם", "שֵׁם" לִגְזֵרָה שָׁוָה:
מַה "שֵׁם" שֶׁנֶּאֱמַר בַּתּוֹרָה, בִּרְכָה לְפָנָיו.
אַף "שֵׁם" שֶׁנֶּאֱמַר בַּמָּזוֹן, בִּרְכָה לְפָנָיו.
וּמָה "שֵׁם" שֶׁנֶּאֱמַר בַּמָּזוֹן, בִּרְכָה לְאַחֲרָיו.
אַף "שֵׁם" שֶׁנֶּאֱמַר בַּתּוֹרָה, לְאַחֲרֶיהָ.
עַד כַּדּוֹן כְּרַבִּי עֲקִיבָה;
כְּרַבִּי יִשְׁמָעֵאל?
רַבִּי יוֹחָנָן בְּשֵׁם רַבִּי יִשְׁמָעֵאל:

קַל וָחֹמֶר:
מָה אִם מָזוֹן, שֶׁאֵין טָעוּן בִּרְכָה לִפָּנָיו,
טָעוּן בִּרְכָה לְאַחֲרָיו,
תּוֹרָה, שֶׁהִיא טְעוּנָה בִּרְכָה לִפָּנֶיהָ,
אֵינוֹ דִּין שֶׁתְּהֵא טְעוּנָה בִּרְכָה לְאַחֲרֶיהָ?
עַד כַּדִּין תּוֹרָה.
מָזוֹן?
מָה אִם תּוֹרָה, שֶׁאֵינָהּ טְעוּנָה בִּרְכָה לְאַחֲרֶיהָ,
טְעוּנָה בִּרְכָה לְפָנֶיהָ,
מָזוֹן, שֶׁטָּעוּן בִּרְכָה לְאַחֲרָיו,
אֵינוֹ דִּין שֶׁטָּעוּן בִּרְכָה לְפָנָיו?

רַבִּי יִצְחָק וְרַבִּי נָתָן,
רַבִּי יִצְחָק אָמַר:
(שְׁמוּאֵל א ט,יג) "כִּי הוּא יְבָרֵךְ הַזֶּבַח,
אַחֲרֵי כֵן יֹאכְלוּ הַקְּרֻאִים".
רַבִּי נָתָן אוֹמֵר:
(שְׁמוֹת כג,כה) "וַעֲבַדְתֶּם אֵת יי אֱלֹהֵיכֶם,
וּבֵרַךְ אֶת לַחְמְךָ וְאֶת מֵימֶיךָ",
אֵימָתַי הוּא קָרוּי "לַחְמְךָ וְאֶת מֵימֶיךָ"?
עַד שֶׁלֹּא אָכַלְתָּ.
רַבִּי אוֹמֵר:
מָה אִם בְּשָׁעָה שֶׁאָכַל וְשָׂבַע צָרִיךְ לְבָרֵךְ,
בְּשָׁעָה שֶׁהוּא תָּאֵב לֶאֱכֹל, לֹא כָל שֶׁכֵּן?
עַד כַּדִּין מָזוֹן.
תּוֹרָה?
מָה אִם מָזוֹן, שֶׁאֵינוֹ אֶלָּא חַיֵּי שָׁעָה,
טָעוּן בִּרְכָה לִפָּנָיו וּלְאַחֲרָיו,
תּוֹרָה, שֶׁהִיא חַיֵּי עַד, לֹא כָל שֶׁכֵּן?
רַבִּי זְעוֹרָא בָּעֵי:
אִלַּיִן שָׁלֹשׁ קְרוּיוֹת, מָה אַתְּ עָבִיד לוֹן?
כִּשְׁלֹשָׁה שֶׁאָכְלוּ כְאַחַת,
אוֹ כִּשְׁלֹשָׁה שֶׁאָכְלוּ זֶה בִּפְנֵי עַצְמוֹ
וְזֶה בִּפְנֵי עַצְמוֹ וְזֶה בִּפְנֵי עַצְמוֹ וְנִתְעָרְבוּ?
אִין תֵּיעָבְדִנּוֹן כִּשְׁלֹשָׁה שֶׁאָכְלוּ כְאַחַת,
הָרִאשׁוֹן מְבָרֵךְ בִּרְכָה רִאשׁוֹנָה,
וְהָאַחֲרוֹן בִּרְכָה אַחֲרוֹנָה,
וְהָאֶמְצָעִי אֵינוֹ מְבָרֵךְ כָּל עִקָּר.
אִין תֵּיעָבְדִנּוֹן כִּשְׁלֹשָׁה שֶׁאָכְלוּ
זֶה בִּפְנֵי עַצְמוֹ וְזֶה בִּפְנֵי עַצְמוֹ וְזֶה בִּפְנֵי עַצְמוֹ,
אַפִּלּוּ הָאֶמְצָעִי מְבָרֵךְ לְפָנָיו וּלְאַחֲרָיו.
אָמַר רַבִּי שְׁמוּאֵל בַּר אֶבְדִּימָא:
לֹא לָמְדוּ בִּרְכַּת הַתּוֹרָה מִבִּרְכַּת הַמָּזוֹן אֶלָּא לָרַבִּים.
וְאִם לָרַבִּים, אֲפִלּוּ בֵּינוֹ לְבֵין עַצְמוֹ, לֹא יְבָרֵךְ!
אָמַר רַבִּי אַבָּא מָרִי אַחוּי דְּרַבִּי יוֹסֵה:
עֶשְׂרָה כִּשְׁאָר כָּל מִצְווֹתֶיהָ שֶׁלַּתּוֹרָה:

מַה שְׁאָר כָּל הַמִּצְווֹת טְעוּנוֹת בְּרָכָה,
אַף זוֹ טְעוּנָה בְּרָכָה.

״אָכַל דְּמַאי״,
הָדָא אָמְרָה,
אָכַל פֵּרוֹת, סָפֵק נִתְקְנוּ, סָפֵק לֹא נִתְקְנוּ,
מְזַמְּנִין.
אָמַר רַבִּי שְׁמוּאֵל אַחוּי דְּרַבִּי בְּרֶכְיָה:
בְּשָׁעָה שֶׁגָּזְרוּ עַל הַדְּמַאי,
רֹב הָעָם מַפְרִישִׁין לְתוֹךְ בָּתֵּיהֶן.
וְיֵי דָּא אָמְרָה דָּא?

״כּוּתִי, מְזַמְּנִין עָלָיו״.
וְאַהֵן כּוּתִי לָאו סָפֵק הוּא?
אָמַר רַבִּי אַבָּא:
תִּפְתֵּר כְּמַן דְּמַר ״כּוּתִי כְּגוֹי״, דְּאִתְפַּלְגּוּן:
כּוּתִי כְּגוֹי,
דִּבְרֵי רַבִּי.
רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר:
כּוּתִי כְּיִשְׂרָאֵל לְכָל דָּבָר.

[בְּרָכוֹת ז,ב]
מַתְנִיתָה.

נָשִׁים, וַעֲבָדִים, וּקְטַנִּים,
אֵין מְזַמְּנִין עֲלֵיהֶן.
וְעַד כַּמָּה מְזַמְּנִין?
עַד כַּזַּיִת.
רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר:
עַד כַּבֵּיצָה.

[תלמוד]

רַבִּי סִימוֹן בְּשֵׁם רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי,
רַבִּי יוֹסֵה בֶּן שָׁאוּל בְּשֵׁם רַבִּי:
קָטָן, עוֹשִׂין אוֹתוֹ סְנִיף לַעֲשָׂרָה.
וְהָתְנֵי:
״אֵין מְדַקְדְּקִין בְּקָטָן״!
אָמַר רַבִּי יוֹסֵה:
קַיְמָהּ רַבִּי סִימוֹן,
רַבִּי חֲנִינָא, רַבִּי סִימוֹן בְּשֵׁם רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי:
לִשְׁנֵי קְטַנִּים נִצְרְכָה,
שֶׁאִם הָיָה קָטָן, עוֹשִׂין אוֹתוֹ סְנִיף.
סָפֵק, עוֹשִׂין אוֹתוֹ וַדַּי.
רַבִּי יְהוּדָה בַּר פַּזִּי בְּשֵׁם רַבִּי יוֹסֵה:

תִּשְׁעָה נְרְאִין כַּעֲשָׂרָה מְזַמְּנִין.
מָה, מְסַיְּמִין אוֹ אֲפִלּוּ קָטָן בֵּינֵיהֶן?
רַבִּי בְּרֶכְיָה אָמַר:
רַבִּי יַעֲקֹב בַּר זַבְדִּי בְּעָא קֳמֵי רַבִּי יוֹסֵה:
כְּמָה הִתְיִמַּר,
"קָטָן עוֹשִׂין אוֹתוֹ סְנִיף לַעֲשָׂרָה."
וְמוֹר אַף הָכָא עוֹשִׂין אוֹתוֹ סְנִיף לִשְׁלֹשָׁה.
מָה אִן תַּמָּן שֶׁמַּזְכִּירִין אֶת הַשֵּׁם, עוֹשִׂין אוֹתוֹ סְנִיף,
כָּאן שֶׁאֵין מַזְכִּירִין אֶת הַשֵּׁם, לֹא כָל שֶׁכֵּן?
אָמַר לֵיהּ:
וְהָאֵינוּ כָל שֶׁכֵּן! <=וההינו, והרי זה הוא>
תַּמָּן, עַל יְדֵי שֶׁהֵן מַזְכִּירִין אֶת הַשֵּׁם, עוֹשִׂין אוֹתוֹ סְנִיף.
וְכָאן שֶׁאֵין מַזְכִּירִין אֶת הַשֵּׁם, אֵין עוֹשִׂין אוֹתוֹ סְנִיף.
תְּנֵי:
קָטָן וְסֵפֶר תּוֹרָה, עוֹשִׂין אוֹתוֹ סְנִיף.
אָמַר רַבִּי יוּדָן:
כְּנֵי מַתְנִיתָא:
קָטָן לְסֵפֶר תּוֹרָה, עוֹשִׂין אוֹתוֹ סְנִיף. [57]
מֵאֵימָתַי עוֹשִׂין אוֹתוֹ סְנִיף?
רַבִּי אֲבִינָא אָמַר:
אִתְפַּלְגוּן רַב חוּנָא וְרַב יְהוּדָה תְּרֵיהוֹן בְּשֵׁם שְׁמוּאֵל.
חַד אָמַר:
כְּדֵי שֶׁיְּהֵא יוֹדֵעַ טִיב בְּרָכָה.
וְחָרָנָה אָמַר:
כְּדֵי שֶׁיְּהֵא יוֹדֵעַ לְמִי הוּא מְבָרֵךְ.
אָמַר רַבִּי נָסָא:
כַּמָּה זְמָנִין אַכְלִית עִם רַב תַּחְלִיפָא,
וְעִם רַבִּי אַנִינָיָא בַּר סִיסַי חֲבִיבִי, <דודי>
וְלָא זַמְּנוּן עָלַי עַד שֶׁהֲבֵאתִי שְׁתֵּי שְׂעָרוֹת.
שְׁמוּאֵל בַּר שִׁילַת בְּעָא קֳמֵי רַב,
וְאִית דְּאָמְרִין:
בְּעוֹן קֳמֵי שְׁמוּאֵל בַּר שִׁילַת:
תִּשְׁעָה פַּת וְאֶחָד יָרָק?
אֲמַר לוֹן: מְזַמְּנִין.
שְׁמוֹנָה פַּת וּשְׁנַיִם יָרָק?
אֲמַר לוֹן: מְזַמְּנִין.
שִׁבְעָה פַּת וּשְׁלֹשָׁה יָרָק?
אֲמַר לוֹן: מְזַמְּנִין.
רַבִּי אֲבִינָא בָּעֵי:
מַחְצָה לְמַחְצָה מָהוּ?
אָמַר רַבִּי זְעִירָא:
עַד דַּאֲנָא תַמָּן, אַצְרְכַת לִי, <הייתי מסופק בה>
מִצְּדֵי לִי מִנְיֵהּ לָא שַׁלְחְתֵּיהּ. <מתוך שפחדתי ממנו לא שאלתיהו>
רַבִּי יִרְמְיָה בָּעֵי:
אוֹתוֹ שֶׁאָכַל יָרָק מָהוּ שֶׁיְּבָרֵךְ?
מְחַלְפָה שִׁיטָתֵיהּ דְּרַבִּי יִרְמְיָה!

תְּנֵי:
שְׁלֹשׁ מֵאוֹת נְזִירִין עָלוּ בִּימֵי שִׁמְעוֹן בֶּן שָׁטָח.
מֵאָה וַחֲמִשִּׁים, מָצָא לָהֶן פֶּתַח,
וּמֵאָה וַחֲמִשִּׁים לֹא מָצָא לָהֶן פֶּתַח.
אֲתָא גַּבֵּי יַנַּי מַלְכָּא. אֲמַר לֵיהּ:
"אִית הָכָא תְּלָת מֵאָה נְזִירִין,
וְאִנּוּן בָּעַיִין תִּשַּׁע מְאָה קָרְבָּנִין,
אֶלָּא יְהַב אַתְּ פַּלְגָּא מִן דִּידָךְ,
וַאֲנָא פַּלְגָּא מִן דִּידִי."
שַׁלַּח לֵיהּ אַרְבַּע מֵאָה וְחַמְשִׁין.
אֲזַל לִשְׁנָא בִישָׁא וַמַר לֵיהּ:
לָא יְהַב מִן דִּידֵיהּ כְּלוּם.
שְׁמַע יַנַּי מַלְכָּא וּכְעַס.
דְּחַל שִׁמְעוֹן בֶּן שָׁטָח וַעֲרַק.
בָּתַר יוֹמִין,
סַלְקוּן בְּנֵי נָשׁ רַבְרְבִין מִן מַלְכוּתָא דְּפָרַס גַּבֵּי יַנַּי מַלְכָּא.
מִן דִּיתְיבִין אָכְלִין, אָמְרִין לֵיהּ:
נְהִירִין אֲנַן דַּהֲוָה הָכָא חַד גְּבַר סָב,
וַהֲוָה אָמַר קֻמַּן מִילִּין דְּחָכְמָה.
תַּנִּי לוֹן עוֹבָדָא.
אָמְרִין לֵיהּ:
שְׁלַח וְאַיְתֵיתֵיהּ.
שְׁלַח וְיַהַב לֵיהּ מִלָּא,
וַאֲתָא וְיָתֵיב לֵיהּ בֵּין מַלְכָּא לְמַלְכְּתָא.
אֲמַר לֵיהּ:
לְמָה אַפְלֵיתָ בִּי? <למה עשית ממני צחוק>
אֲמַר לֵיהּ:
לָא אַפְלֵיית בָּךְ.
אַתְּ מְמָמוֹנָךְ, וַאֲנָה מִן אוֹרָיְתִי, דְּכְתִיב:
(קֹהֶלֶת ז,יב) "כִּי בְּצֵל הַחָכְמָה בְּצֵל הַכָּסֶף".
אֲמַר לֵיהּ:
וּלְמָה עָרַקְתְּ?
אֲמַר לֵיהּ:
שַׁמְעֵית דְּמָרִי כְּעַס עֲלַי,
וּבְעֵית מְקַיָּמָה הָדֵן קְרֵיָא:
(יְשַׁעְיָה כו,כ) "חֲבִי כִמְעַט רֶגַע עַד יַעֲבָר זָעַם".
וּקְרָא עֲלַוֵּי:
(קֹהֶלֶת ז,יב) "וְיִתְרוֹן דַּעַת הַחָכְמָה תְּחַיֶּיהָ בְּעָלֶיהָ".
אֲמַר לֵיהּ:
וּלְמָה יְתַבְתְּ לָךְ בֵּין מַלְכָּא לְמַלְכְּתָא?
אֲמַר לֵיהּ:
בְּסִפְרָא דְּבֶן סִירָא כְּתִיב:
(קֹהֶלֶת יא,א) "שַׁלְּחֶיהָ וּתְרוֹמְמֶךָּ,
וּבֵין נְגִידִים תּוֹשִׁיבֶךָּ".
אֲמַר:

הַבוּ לֵיהּ כָּסָא, הֵיבָרֵךְ!
נְסַב כָּסָא וַמַר:
נְבָרֵךְ עַל הַמָּזוֹן שֶׁאָכַל יַנַּי וַחֲבֵרָיו.
אֲמַר לֵיהּ:
עַד כַּדּוּן אַתְּ בְּקִשְׁיוּתָךְ!
אֲמַר לֵיהּ:
וּמָה נֵימַר? "עַל הַמָּזוֹן שֶׁלֹּא אָכַלְנוּ"?
אֲמַר:
הַבוּן לֵיהּ הֵייכַל!
יַהֲבוּ לֵיהּ וַאֲכַל, וַמַר:
"נְבָרֵךְ עַל הַמָּזוֹן שֶׁאָכַלְנוּ".

אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן:
חֲלוּקִין עַל שִׁמְעוֹן בֶּן שֶׁטַח.
רַבִּי יִרְמְיָה אָמַר:
עַל הָרִאשׁוֹנָה.
רַבִּי אַבָּא אָמַר:
עַל הַשְּׁנִיָּה.
מְחַלְפָה שִׁיטָתֵיהּ דְּרַבִּי יִרְמְיָה!
תַּמָּן צְרִיכָה לֵיהּ, וְכָה פְּשִׁיטָא לֵיהּ? <שם הוא מסופק>
הֵן הִצְרִיכָה לֵיהּ, כְּרַבָּנִין;
הֵן הִפְשִׁיטָא לֵיהּ, כְּרַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל.
דְּתָנֵי רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל:
עָלָה וְהֵסֵב וְטִבֵּל עִמָּהֶן,
אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא אָכַל כַּזַּיִת דָּגָן, מְזַמְּנִין.
דִּבְרֵי חֲכָמִים.
רַבִּי יַעֲקֹב בַּר אַחָא בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן:
לְעוֹלָם אֵין מְזַמְּנִין עָלָיו, עַד שֶׁיֹּאכַל כַּזַּיִת דָּגָן.
תְּנֵי:
שְׁנַיִם פַּת וְאֶחָד יָרָק, מְזַמְּנִין!
מַתְנִיתָה דְּרַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל.

[בְּרָכוֹת ז,ג 1]
מַתְנִיתָה.

"כֵּיצַד מְזַמְּנִין?
בִּשְׁלֹשָׁה אוֹמֵר "נְבָרֵךְ";
בִּשְׁלֹשָׁה וָהוּא אוֹמֵר "בָּרְכוּ".
בַּעֲשָׂרָה אוֹמֵר "נְבָרֵךְ לֵאלֹהֵינוּ";
בַּעֲשָׂרָה וָהוּא אוֹמֵר "בָּרְכוּ".
אֶחָד עֲשָׂרָה וְאֶחָד עֶשֶׂר רִבּוּא."

[תלמוד]

הִלָּמָה.

רַבִּי זְעֵירָא וְרַבִּי יַעֲקֹב בַּר אַחָא,
וְרַבִּי חִיָּא בַּר בָּא וְרַבִּי חֲנִינָא חַבְרוֹן הִרְבָּנִין,
הֲווֹן יְתִיבִין אָכְלִין.
נְסַב רַבִּי יַעֲקֹב בַּר אַחָא כָּסָא,
וּבֵרַךְ וְאָמַר "נְבָרֵךְ",
וְלָא אֲמַר "בָּרְכוּ".
אֲמַר לֵיהּ רַבִּי חִיָּא בַּר בָּא:
וְלָמָּה לֹא אָמַרְתָּ "בָּרְכוּ"?
אֲמַר לֵיהּ:
וְלָא כֵן תְּנֵי:
"אֵין מְדַקְדְּקִין בַּקָּטָן"?
בֵּין שֶׁאָמַר "נְבָרֵךְ", בֵּין שֶׁאָמַר "בָּרְכוּ",
אֵין תּוֹפְסִין אוֹתוֹ עַל כָּךְ.
וְהַנּוֹקְדָנִין תּוֹפְסִין אוֹתוֹ עַל כָּךְ.
וּבָאִישׁ לְרַבִּי זְעֵירָא,
בְּגִין דְּצָוַח רַבִּי יַעֲקֹב בַּר אַחָא
לְרַבִּי חִיָּא בַּר בָּא נוֹקְדָנָא.
שְׁמוּאֵל אָמַר:
אֵינִי מוֹצִיא אֶת עַצְמִי מִן הַכְּלָל.
הֲתִיבוּן:
הָרֵי בִרְכַּת הַתּוֹרָה, הָרֵי הוּא אוֹמֵר "בָּרְכוּ"!
אָמַר רַבִּי אַבִּין:
מִכְּיָן דְּיֵימַר "הַמְּבָרְךְ",
אַף הוּא אֵינוֹ מוֹצִיא עַצְמוֹ מִן הַכְּלָל.

רַבִּי אַבָּא בַּר זְמִינָא הֲוָה מְשַׁמֵּשׁ קֳמֵי רַבִּי זְעֵירָא. [58]
מְזַג לֵיהּ כָּסָא, אֲמַר לֵיהּ:
סַב, בָּרֵיךְ!
אָמַר לֵיהּ:
הַב דַּעְתָּךְ דְּאַתְּ שָׁתֵי חָרָן.
דְּתָנֵי:
הַשַּׁמָּשׁ מְבָרֵךְ עַל כָּל כּוֹס וְכוֹס,
וְאֵינוֹ מְבָרֵךְ עַל כָּל פְּרוּסָה וּפְרוּסָה.
אָמַר לֵיהּ:
כְּמָא דַּאֲנָא יָהֵב דַּעְתִּי
מַפְקָא יָתָךְ יְדֵי חוֹבָתָךְ בִּבְרִכְתָּהּ,
כֵּן הַב דַּעְתָּךְ מַפְקָא יָתִי יְדֵי חוֹבָתִי בְּאָמֵן.
אָמַר רַבִּי תַּנְחוּם בַּר יִרְמְיָה:
מַתְנִיתָא אָמְרָה כֵן:
"הַמִּתְעַסֵּק לֹא יָצָא,
וְהַשּׁוֹמֵעַ מִן הַמִּתְעַסֵּק לֹא יָצָא."

[בְּרָכוֹת ז,ג 2]
מַתְנִיתָה.

״בְּמֵאָה אוֹמֵר ״נְבָרֵךְ לַיי אֱלֹהֵינוּ״;
בְּמֵאָה וָהוּא אוֹמֵר ״בָּרְכוּ״.
בָּאֶלֶף אוֹמֵר ״נְבָרֵךְ לַיי אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל״;
בָּאֶלֶף וָהוּא אוֹמֵר ״בָּרְכוּ״.
בָּרְבּוֹא אוֹמֵר ״נְבָרֵךְ לַיי אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל,
אֱלֹהֵי צְבָאוֹת, יוֹשֵׁב הַכְּרוּבִים, עַל הַמָּזוֹן שֶׁאָכַלְנוּ״;
רַבִּי יוֹסֵה הַגְּלִילִי אוֹמֵר:
לְפִי רֹב הַקָּהָל מְבָרְכִין,
שֶׁנֶּאֱמַר: (תהלים סח, כז)
״בְּמַקְהֲלוֹת בָּרְכוּ אֱלֹהִים אֲדֹנָי מִמְּקוֹר יִשְׂרָאֵל״.

[תלמוד]

אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן:
זוֹ דִּבְרֵי רַבִּי יוֹסֵה הַגְּלִילִי,
אֲבָל דִּבְרֵי חֲכָמִים:
אֶחָד עֲשָׂרָה, וְאֶחָד עֶשֶׂר רִבּוֹא.
רַבָּא אָמַר:
הֲלָכָה כְּמִי שֶׁהוּא אוֹמֵר:
״אֶחָד עֲשָׂרָה, וְאֶחָד עֶשֶׂר רִבּוֹא״.

מִנַּיִן לָעֲדָה שֶׁהִיא עֲשָׂרָה?
רַבִּי בָּא, רַבִּי יַסָּא בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן:
נֶאֱמַר כָּאן ״עֵדָה״, וְנֶאֱמַר לְהַלָּן ״עֵדָה״.
מַה ״עֵדָה״ שֶׁנֶּאֱמַר לְהַלָּן, עֲשָׂרָה,
אַף כָּאן, עֲשָׂרָה.
אָמַר רַבִּי סִימוֹן:
נֶאֱמַר כָּאן ״תּוֹךְ״ וְנֶאֱמַר לְהַלָּן ״תּוֹךְ״.
(בְּרֵאשִׁית מב,ה) ״וַיָּבֹאוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לִשְׁבֹּר בְּתוֹךְ הַבָּאִים״,
מַה ״תּוֹךְ״ שֶׁנֶּאֱמַר לְהַלָּן, עֲשָׂרָה,
אַף כָּאן, עֲשָׂרָה.
אָמַר לֵיהּ רַבִּי יוֹסֵה בִּירַבִּי בּוֹן:
אִם מִ ״תּוֹךְ״ אַתְּ יָלִיף לַהּ, סַגִּין אִנּוּן!
אֶלָּא נֶאֱמַר כָּאן ״בְּנֵי יִשְׂרָאֵל״, וְנֶאֱמַר לְהַלָּן ״בְּנֵי יִשְׂרָאֵל״;
מַה ״בְּנֵי יִשְׂרָאֵל״ שֶׁנֶּאֱמַר לְהַלָּן עֲשָׂרָה,
אַף כָּאן עֲשָׂרָה.
מַה מְקַיְּמִין רַבָּנִין טַעְמָא דְּרַבִּי יוֹסֵה הַגְּלִילִי?
״בְּמַקְהֲלוֹת״, בְּכָל קְהִלָּה וּקְהִלָּה.
אָמַר רַבִּי חֲנִינָא בְּרֵיהּ דְּרַבִּי אַבָּהוּ:
״בְּמַקְהֲלוֹת״ כְּתִיב.

[בְּרָכוֹת ז,ג 3]
מַתְנִיתָה

״אָמַר רַבִּי עֲקִיבָה:

מַה מָּצִינוּ בְּבֵית הַכְּנֶסֶת,
אֶחָד מְרֻבִּין וְאֶחָד מְעָטִין,
אוֹמֵר "בָּרְכוּ אֶת יי".
רַבִּי יִשְׁמָעֵאל אוֹמֵר:
"בָּרְכוּ אֶת יי הַמְּבֹרָךְ".

[תלמוד]

רַב חִיָּא בַּר אָשֵׁי קָם מִקְּרֵי בְּאוֹרָיְתָא,
וַאֲמַר "בָּרְכוּ" וְלָא אֲמַר "הַמְּבֹרָךְ".
בְּעוֹן מִשְׁתּוֹקְנֵיהּ.
אָמַר לְהוֹן רַב:
אַרְפּוּנֵיהּ, דְּנָהֵיג כְּרַבִּי עֲקִיבָה.

רַבִּי זְעִירָא קָם מִקְּרֵי כֹּהֵן בִּמְקוֹם לֵוִי,
וּבֵרַךְ לְפָנֶיהָ וּלְאַחֲרֶיהָ,
וּבְעוֹן מִשְׁתּוֹקְנֵיהּ.
אָמַר לוֹן רַבִּי חִיָּא בַּר אַבָּא:
אַרְפּוּנֵיהּ, דְּכֵן אִנּוּן נְהִיגִין גַּבֵּיהוֹן.

כְּתִיב:
(בְּרֵאשִׁית ח,ו) "וַיְבָרֶךְ עֶזְרָא אֶת יי הָאֱלֹהִים הַגָּדוֹל".
בַּמָּה גְּדָלוֹ?
גְּדָלוֹ בַּשֵּׁם הַמְפֹרָשׁ.
רַב מַתָּנָה אָמַר:
גְּדָלוֹ בִּבְרָכָה.
רַבִּי סִימוֹן בְּשֵׁם רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי:
לָמָּה נִקְרוּ אַנְשֵׁי כְנֶסֶת הַגְּדוֹלָה?
שֶׁהֶחֱזִירוּ אֶת הַגְּדֻלָּה לְיָשָׁנָהּ.
אָמַר רַבִּי פִּינְחָס:
מֹשֶׁה הִתְקִין מַטְבֵּעָהּ שֶׁלַּתְּפִלָּה
(דְּבָרִים י,יז) "הָאֵל הַגָּדֹל, הַגִּבֹּר וְהַנּוֹרָא".
יִרְמְיָה אָמַר:
(יִרְמְיָה לב,יח) "הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר",
וְלֹא אָמַר "הַנּוֹרָא".
וְלָמָּה אָמַר "הַגִּבּוֹר"?
לַזֶּה נָאֶה לִקְרוֹת גִּבּוֹר,
שֶׁהוּא רוֹאֶה חֻרְבָּן בֵּיתוֹ וְשׁוֹתֵק.
וְלָמָּה לֹא אָמַר "נוֹרָא"?
שֶׁאֵין נוֹרָא אֶלָּא בֵּית הַמִּקְדָּשׁ שֶׁנֶּאֱמַר:
(תְּהִלִּים סח,לו) "נוֹרָא אֱלֹהִים מִמִּקְדָּשֶׁיךָ".
דָּנִיֵּאל אָמַר:
(דָּנִיֵּאל ט,ד) "הָאֵל הַגָּדוֹל וְהַנּוֹרָא",
וְלֹא אָמַר "הַגִּבּוֹר".
וְלָמָּה לֹא אָמַר "הַגִּבּוֹר"?

בָּנָיו מְסוּרִין בְּקוֹלָרִין, הֵיכָן הִיא גְּבוּרָתוֹ?
וְלָמָּה אָמַר "הַנּוֹרָא"?
לַזֶּה נָאֶה לִקְרוֹת נוֹרָא,
בַּנּוֹרָאוֹת שֶׁעָשָׂה לָנוּ בִּכְבִשַׁן הָאֵשׁ.
וְכֵיוָן שֶׁעָמְדוּ אַנְשֵׁי כְנֶסֶת הַגְּדוֹלָה,
הֶחְזִירוּ אֶת הַגְּדֻלָּה לְיָשְׁנָהּ,
(נְחֶמְיָה ט,לב) "הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא".
וּבָשָׂר וָדָם, יֵשׁ בּוֹ כֹּחַ לִתֵּן קְצָבָה לַהֲבָרִים הַלָּלוּ?
אָמַר רַבִּי יִצְחָק בֶּן אֶלְעָזָר:
יוֹדְעִין הֵן הַנְּבִיאִים שֶׁאֱלוֹהָן אֲמִתִּי,
וְאֵינָן מַחְנִיפִין לוֹ.

[בְּרָכוֹת ז,ד]
מַתְנִיתָה

שִׁלְשָׁה שֶׁאָכְלוּ כְאֶחָת,
אֵינָן רַשָּׁאִים לְחָלֵק;
וְכֵן אַרְבָּעָה, וְכֵן חֲמִשָּׁה.
וְכֵן שִׁשָּׁה נֶחְלָקִין, עַד עֲשָׂרָה.
וַעֲשָׂרָה אֵינָן נֶחְלָקִין, עַד שֶׁיִּהוּ עֶשְׂרִים.

[תלמוד]

הָיָה יוֹשֵׁב וְאוֹכֵל בַּשַּׁבָּת,
וְשָׂכַח וְלֹא הִזְכִּיר שֶׁלַּשַּׁבָּת.
רַב אָמַר: חוֹזֵר,
וּשְׁמוּאֵל אָמַר: אֵינוֹ חוֹזֵר.
שִׁמְעוֹן בַּר בָּא בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן:
סָפֵק הִזְכִּיר חָלוֹ שֶׁלַּמּוֹעֵד, סָפֵק לֹא הִזְכִּיר,
אֵין מַחְזִירִין אוֹתוֹ.
אַשְׁכַּח תָּנֵי וּפְלִיג:
"כָּל יוֹם שֶׁיֵּשׁ בּוֹ קָרְבַּן מוּסָף,
כְּגוֹן רֹאשׁ חֹדֶשׁ וְחָלוֹ שֶׁלַּמּוֹעֵד,
צָרִיךְ לְהַזְכִּיר מֵעֵין הַמְּאֹרָע.
וְאִם לֹא הִזְכִּיר, מַחְזִירִין אוֹתוֹ.
וְכָל שֶׁאֵין בּוֹ קָרְבַּן מוּסָף,
כְּגוֹן חֲנֻכָּה וּפוּרִים,
צָרִיךְ לְהַזְכִּיר מֵעֵין הַמְּאֹרָע,
וְאִם לֹא הִזְכִּיר, אֵין מַחְזִירִין אוֹתוֹ."
חָנָן בַּר בָּא וְחַבְרַיָּא הֲווֹן יְתִיבִין אָכְלִין בְּשַׁבְּתָא.
מִן דְּאַכְלוּן וּבָרְכוּן, קָם אָזַל לֵיהּ.
חֲזַר לְגַבַּן אַשְׁכְּחוֹן מְבָרְכִין.
אָמַר לוֹן:
וְלָא כְבָר בֵּרַכְנַן? [59]
אָמְרִין לֵיהּ:

מְבָרְכִין וְחָזְרִין וּמְבָרְכִין,
דְּאַנְשֵׁינַן מַדְכָּרָא דְּשַׁבְּתָא. <ששכחנו להזכיר של השבת>
לֹא כֵן אָמַר רַבִּי בָּא בְּשֵׁם רַב חוּנָא,
רַבִּי יִרְמְיָה מָטֵי בַּהּ בְּשֵׁם רַב:
שָׁכַח וְלֹא הִזְכִּיר שֶׁלַּשַּׁבָּת, אוֹמֵר:
"בָּרוּךְ אֲשֶׁר נָתַן מְנוּחָה לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל".
כָּן בְּשֶׁהִסִּיעַ דַּעְתּוֹ, וְכָן בְּשֶׁלֹּא הִסִּיעַ דַּעְתּוֹ.
תָּנֵי:
עֲשָׂרָה בְּנֵי אָדָם שֶׁהָיוּ מְהַלְּכִין בַּדֶּרֶךְ,
אַף עַל פִּי שֶׁכֻּלָּם אוֹכְלִין מִכִּכָּר אֶחָד,
כָּל אֶחָד וְאֶחָד מְבָרֵךְ לְעַצְמוֹ.
יָשְׁבוּ וְאָכְלוּ,
אַף עַל פִּי שֶׁכָּל אֶחָד וְאֶחָד אוֹכֵל מִכִּכַּר עַצְמוֹ,
אֶחָד מְבָרֵךְ עַל יְדֵי כֻלָּם.
רַבִּי יִרְמְיָה זַמִּין לְחַמְרַיָּה בְּפַנְדְּקָא דְּלוּז.

[בְּרָכוֹת ז,ה]
מַתְנִיתָה.

שְׁתֵּי חֲבוּרוֹת שֶׁהָיוּ אוֹכְלִין בְּבַיִת אֶחָד,
בִּזְמַן שֶׁמִּקְצָתָן רוֹאִין אֵלּוּ אֶת אֵלּוּ,
הֲרֵי אֵלּוּ מִצְטָרְפִין לַזִּמּוּן.
אִם לָאו,
אֵלּוּ מְזַמְּנִין לְעַצְמָן וְאֵלּוּ מְזַמְּנִין לְעַצְמָן.
וְאֵין מְבָרְכִין עַל הַיַּיִן,
עַד שֶׁיִּתֵּן לְתוֹכוֹ מַיִם,
דִּבְרֵי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר.
וַחֲכָמִים אוֹמְרִין: מְבָרְכִין.

[תלמוד]

רַבִּי יוֹנָה וְרַבִּי אַבָּא בַּר זְמִינָא בְּשֵׁם רַבִּי זְעֵירָא:
לִשְׁנֵי בָתִּים נִצְרְכָה.
אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן:
וְהֵן שֶׁגִּנְכְנְסוּ מִשָּׁעָה רִאשׁוֹנָה עַל מְנַת כֵּן.
אִלֵּין דְּבֵית נְשִׂיאָה, מָה אַתְּ עָבֵד לוֹן?
כְּבַיִת אֶחָד אוֹ כִשְׁנֵי בָתִּים?
נֹאמַר, אִם הָיָה דַּרְכָּן לַעֲבֹר אֵלּוּ עַל אֵלּוּ, מְזַמְּנִין,
וְאִם לָאו, אֵין מְזַמְּנִין.
רַבִּי בֶּרֶכְיָה מוֹקֵים לָאָמוֹרֵיהּ עַל תַּרְעָא מְצִיעָיָא דְּבֵי מִדְרָשָׁא,
וְהוּא מְזַמֵּן עַל אִלֵּין וְעַל אִלֵּין.

"אֵין מְבָרְכִין עַל הַיַּיִן עַד שֶׁיִּתֵּן לְתוֹכוֹ מַיִם.
דִּבְרֵי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר.
וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: מְבָרְכִין."

רַבִּי זְרִיקָן בְּשֵׁם רַבִּי יוֹסֵה בֶּן חֲנִינָה:
מוֹדִים חֲכָמִים לְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר בַּכּוֹס שֶׁלַּבְּרָכָה,
שֶׁהוּא נוֹתֵן לְתוֹכוֹ מַיִם אֲפִלּוּ כָּל שֶׁהוּא.
נְהִיגִין רַבָּנִין בְּהַהֵן כָּסָא דִּקְדוּשָּׁא.
מִלְּתָא דְרַבִּי יוֹנָה פְּלִיגָא.
דִּרְבִּי יוֹנָה טָעֵם כָּסָא וּמְתַקֵּן לַהּ.
אִין תֵּימַר שֶׁהוּא מָזוּג.
וְהָתְנֵי:
הַשּׁוֹתֶה מַשְׁקִין מְזוּגִין שֶׁעָבַר עֲלֵיהֶן הַלַּיְלָה,
דָּמוֹ בְּרֹאשׁוֹ.
אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן:
וְהֵן שֶׁלָּנוּ בִּכְלֵי מַתָּכוֹת.
רַבִּי יִרְמְיָה בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן:
רִאשׁוֹנִים הָיוּ שׁוֹאֲלִין:
שְׁמֹאל, מָהוּ שֶׁתִּסְיַּע לַיָּמִין בַּכּוֹס שֶׁלַּבְּרָכָה?
אַתְּ שְׁמַע מִנַּהּ תִּלְתָּא:
אַתְּ שְׁמַע מִנַּהּ
שֶׁהוּא צָרִיךְ לְתָפְסוֹ בַּיָּמִין,
וְצָרִיךְ שֶׁתְּהֵא יָדוֹ גְּבוֹהָה מִן הַשֻּׁלְחָן טֶפַח.
וְצָרִיךְ שֶׁנּוֹתֵן עֵינָיו בּוֹ.
אָמַר רַב אַחָא:
שִׁלְשָׁה דְּבָרִים נֶאֱמְרוּ בַּכּוֹס שֶׁלַּבְּרָכָה:
מָלֵא, עָטוּר, וּמְדֻחְ.
וּשְׁלָשְׁתָּן בְּפָסוּק אֶחָד:
(תְּהִלִּים לג,כג) ״נַפְתָּלִי שְׂבַע רָצוֹן וּמָלֵא בִּרְכַת יי״.
״שְׂבַע״, עָטוּר.
״רָצוֹן״, מְדֻחְ.
״מָלֵא״, כְּמַשְׁמָעוֹ.
אָמַר רַבִּי חֲנִינָא:
אִם עָשִׂיתָ כֵן, מָה כְתִיב תַּמָּן?
(תְּהִלִּים לג,כג) ״יָם וְדָרוֹם יְרָשָׁה״,
אַתְּ זוֹכֶה לִירֵשׁ הָעוֹלָם הַזֶּה וְהָעוֹלָם הַבָּא.
אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר:
כּוֹס פָּגוּם אֵין מְבָרְכִין עָלָיו.
אַתְּ שְׁמַע מִנַּהּ תִּלְתָּא:
אַתְּ שְׁמַע מִנַּהּ,
כּוֹס פָּגוּם, אֵין מְבָרְכִין עָלָיו.
וְצָרִיךְ שֶׁיְּהֵא בּוֹ כַּשִּׁעוּר.
וּטְעָמוֹ, פְּגָמוֹ.

אָמַר רַבִּי תַּנְחוּם בַּר יוּדָן:
כְּבוֹד הַיּוֹם קוֹדֵם לִכְבוֹד לַיְלָה.
קְדֻשַּׁת הַלַּיְלָה קוֹדֶמֶת לִקְדֻשַּׁת הַיּוֹם.
אִי זֶהוּ כְּבוֹד הַיּוֹם?
רַבִּי יוֹסֵה בְּשֵׁם רַבִּי יַעֲקֹב בַּר אַחָא,
רַבִּי אֶלְעָזָר בַּר יוֹסֵף בְּשֵׁם רַב:

״בּוֹרֵא פְּרִי הַגָּפֶן״.
רַבִּי זְרִיקָן בַּר חָמוּי הִרְבִּי זְרִיקָן
הִזְכִּיר שֶׁלַּחֲנֵכָּה בְּ״אָרֶץ״,
וְקִלְּסוּ אוֹתוֹ.
רַבִּי בָּא בְּרֵיהּ דְּרַבִּי חָיָא בַּר בָּא
הִזְכִּיר ״הַיַּיִן אֱמֶת״ בְּ״הַטּוֹב וּמֵטִיב״,
וְקִלְּסוּ אוֹתוֹ.
רַבִּי בָּא בְּרֵיהּ דְּרַבִּי חָיָא בַּר אַבָּא:
אָכַל מְהַלֵּךְ, עוֹמֵד וּמְבָרֵךְ.
אָכַל עוֹמֵד, יוֹשֵׁב וּמְבָרֵךְ.
אָכַל יוֹשֵׁב, מֵסֵב וּמְבָרֵךְ.
אָכַל מֵסֵב, מִתְעַטֵּף וּמְבָרֵךְ.
אִם עָשָׂה כֵּן, הֲרֵי הוּא כְּמַלְאֲכֵי הַשָּׁרֵת.
מָה טַעְמָא?
(יְשַׁעְיָה ו,ב) ״בִּשְׁתַּיִם יְכַסֶּה פָּנָיו, וּבִשְׁתַּיִם יְכַסֶּה רַגְלָיו״.

[סוף פרק ז ברכות]